

Nr 7

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillägg till livräntor enligt förordningen den 11 juni 1943 (nr 347) om vissa ersättningar vid införandet av statsmonopol å importen av tobaksvaror, jämte i ämnet väckt motion.

Genom en den 13 januari 1967 dagtecknad proposition, nr 14, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i propositionen anges träffa avtal med Svenska Tobaks Aktiebolaget om bestridande med bolagets medel av ytterligare tillägg till de livräntor som avses i förordningen den 11 juni 1943 (nr 347) om vissa ersättningar vid införandet av statsmonopol å importen av tobaksvaror.

I samband med propositionen har utskottet behandlat en vid riksdagens början väckt motion nr 302 i andra kammaren av herr *von Friesen*. I denna hemställes »att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att med Tobaksbolaget träffa avtal om bestridande från bolagets medel av ytterligare tillägg å de livräntor som avses i förordningen den 11 juni 1943 om vissa ersättningar vid införande av statsmonopol å importen av tobaksvaror med ett skäligt belopp, förslagsvis 15 %».

Beträffande de motiv motionären anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt förordningen den 11 juni 1943 (nr 347) om vissa ersättningar vid införandet av statsmonopol å importen av tobaksvaror utgår under vissa förutsättningar livräntor till de tidigare enskilda tobaksimportörerna, deras anställda och till tobaksagenterna.

Enligt 9 § erhåller *grossimportör*, som bedrivit sin rörelse sedan den 1 januari 1937 och som personligen haft den omedelbara ledningen av rörelsen, ersättning för förlorad näringsverksamhet i form av livränta. Till grund för beräkningen därav läggs en på visst sätt beräknad årslön till affärsledaren, dock högst 10 000 kr.

Hos tobaksimportör stadigvarande *anställd* person, som till följd av importmonopolets införande mist sin anställning, erhåller jämlikt 11 § ersättning under följande villkor, nämligen

a) att han då monopolet trädde i kraft var svensk medborgare och uppnått 21 års ålder,

b) att hans inkomst av arbete under de fem närmaste kalenderåren innan monopolet trädde i kraft uteslutande eller till väsentlig del kommit från anställning hos tobaksimportör,

c) att han inte erhållit och inte kunnat erhålla likvärdig anställning i statens tjänst eller hos monopolets utövare.

Ersättningen till *anställd* som då importmonopolet trädde i kraft uppnått minst 45 års ålder utgår i form av livränta och till övriga *anställda* i form av inkomstersättning. Livräntan resp. inkomstersättningen bestäms på grundval av ersättningstagarens medelårsinkomst. Denna motsvarar medeltalet av den styrkta årsinkomst som åtnjutits i den mistade anställningen åren 1938 och 1939, dock högst 10 000 kr.

Enligt 13 § erhåller *tobaksagent*, varmed förstås den som yrkesmässigt för utländsk fabrikants räkning verkat för avsättning inom riket av importerade tobaksvaror, ersättning i form av livränta. Förutsättningarna härför är, att han bedrivit sin verksamhet sedan den 1 januari 1937 och i medeltal för de mellan den 31 december 1934 och den 1 januari 1940 fallande verksamhetsåren genom agenturen erhållit minst en tiondel av sin hela inkomst av förvärvsverksamhet samt att han då importmonopolet trädde i kraft lagt ner sin verksamhet som tobaksagent. Till grund för beräkningen av livräntan läggs medelårsinkomsten av tobaksagenturen under de verksamhetsår som nyss nämnts, dock högst 10 000 kr.

Livräntan utgår till den som under minst 20 år varit sysselsatt i näringen med sex tiondelar av den fastställda medelårsinkomsten och till den som inte uppnått 20 verksamhetsår med ett i förhållande till verksamhetstidens längd nedsatt belopp.

Livräntorna bestämdes av en för riket gemensam kommission, tobakskommissionen. Den 22 juni 1943 träffade staten och Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet, numera Svenska Tobaks Aktiebolaget, ett avtal, varigenom bolaget bl. a. förband sig att till de inom tobaksbranschen sysselsatta personer som avses i förordningen utge de ersättningar som fastställts av kommissionen.

Med hänsyn till omständigheterna vid införandet av statsmonopol på importen av tobaksvaror och till de stegrade levnadskostnaderna beslöt riksdagen år 1952 att ett tillägg om 25 % till ifrågavarande ersättningar skulle utgå fr. o. m. den 1 juli 1952. Sedermera fattade riksdagen år 1957 beslut om en höjning av tillägget till 50 % den 1 juli 1957 och år 1963 om en ytterligare höjning till 90 % den 1 januari 1964.

F. n. utgår livräntor till 32 personer med ett sammanlagt årligt belopp

inklusive dyrtidstillägg av ca 162 300 kr. Utgående livräntors grundbelopp varierar mellan 100 och 6 000 kr. per år. Samtliga livräntetagare är födda år 1900 eller tidigare. En av livräntetagarna har i september förra året hos Kungl. Maj:t aktualiserat frågan om ytterligare höjning av tillägget.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, statsrådet Sträng, anför i propositionen, efter att ha redogjort för de höjningar av tillägget till ifrågavarande ersättningar som skett fram till den 1 januari 1964, följande:

»Efter denna tidpunkt har levnadskostnaderna stigit ytterligare. Sålunda har konsumentprisindex efter den senaste höjningen av livräntorna nu ökat med 16 %. Jag förordar därför, att förslag läggs fram för riksdagen om en höjning den 1 juli 1967 av tilläggen till 120 % av de ursprungliga beloppen. Tillägget skulle därigenom nära ansluta till ökningen av konsumentprisindex efter år 1943, då grundlivräntorna fastställdes.

Kostnaderna för en sådan höjning beräknar jag till ca 25 000 kr. per år. I likhet med vad som gäller beträffande livräntorna och nuvarande tillägg bör Svenska Tobaks Aktiebolaget svara för det ytterligare tillägget. Såsom tidigare nämnts är bolagets styrelse beredd att låta bolaget bestrida kostnaden härför.

Med hänsyn till de ringa belopp det här är fråga om bör Kungl. Maj:t i fortsättningen äga befogenhet att, utan att dessförinnan begära riksdagens medgivande, besluta om de ytterligare höjningar av livräntorna som kan visa sig motiverade.»

Utskottet

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

Genom förslaget blir det yrkande som framställts i motionen II: 302 helt tillgodosett. Motionen påkallar därför icke någon riksdagens åtgärd.

Med hänvisning härtill får utskottet hemställa,

A. att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition, nr 14;

B. att förevarande motion II: 302 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 februari 1967

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand, fru Carlqvist, herrar Lars Larsson, Hübinette*, fru Hamrin-Thorell, fru Nilsson, herrar Eric Carlsson och Kilsmo*;

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Rimmerfors*, fru Ekendahl, herrar Gustavsson i Alvesta*, Bengtsson i Varberg, fröken Sandell, herrar Johansson i Södertälje och Åkerlind.

* Ej närvarit vid utlåtandets justering.